

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף ביטחון מוסדות חינוך

צ'ק ליסט למנהלים לבדיקת מוכנות בית הספר לקראת פתיחת שנה"ל תש"פ

בטיחות, ביטחון ואבטחה, טיולים, היערכות לחירום, בטיחות בדרכים ובריאות

1. מסמך זה, מהווה **רשימת תיוג/צ'ק ליסט** לבדיקת המוכנות בתחומי הביטחון, הבטיחות, היערכות לחירום, טיולים, בריאות ובטיחות בדרכים באופן שיטתי לקראת פתיחת שנת הלימודים.
2. הטבלה כוללת גם שני נושאים שאינם בתחום אחריות אגף הביטחון וזאת על מנת להקל על מנהל המוסד החינוכי ואלו הם: **בריאות ובטיחות בדרכים**.
3. טבלה זו, אינה באה להחליף את חוזרי המנכ"ל ויש לוודא את הימצאותם של חוזרים אלה בבית הספר במקום נגיש וידוע.
4. בהמשך לטבלה, מצויה גם **רשימת עזר לבדיקת בטיחות** של מבנה בית הספר והחצר המיועדת לרכז הביטחון והבטיחות הבית-ספרי.

א. ניהול הבטיחות בבית הספר		
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
1. ועדת בטיחות בית ספרית		
		מונתה ועדת בטיחות בית-ספרית, שחברים בה גם נציגי הורים ותלמידים ונציגי הרשות. תפקידיה: לשפר את הבטיחות הפיזית, וליצור אקלים בטוח בבית הספר והתנהגות תומכת בטיחות, וכן לבדוק אירועי בטיחות, לנתחם ולהפיק מהם לקחים לעתיד.
2. מורים תורנים		
		א. נקבעו המקומות שיש להציב בהם מורים תורנים. ב. כל מורי ביה"ס תודרכו בנוהל "מורים תורנים", הכולל היכרות עם הוראות חוזר המנכ"ל בנושא בטיחות - מתן דגשים לסיכונים בחצר בית הספר, בשירותים ובכיתות במהלך ההפסקות, והוגדרו במדויק השעות והימים לתורנות. ג. ניתנו הדגשים על אופן התגובה והפעולה של מורה תורן במקרים של התנהגות מסוכנת. ד. נקבעו נהלי דיווח פנים-בית-ספריים על אירועים חריגים. ה. הוכנה תכנית חברתית להפסקה.
3. בקיאות המורים המקצועיים לחינוך גופני ולמדעים בהנחיות הבטיחות		
		א. המורים המקצועיים לחני"ג ולמדעים למדו את הנחיות הבטיחות לפעילות שלהם. ב. ניתנו הנחיות למורים למדעים להיערכות מתאימה, גם כשאין מעבדה בבית ספר, והניסויים מתקיימים בכיתות הלימוד. ג. ניתנו הנחיות להתנהגות במעבדה בשגרה ובניסויים. ד. נבדקו החומרים המסוכנים להניסויים, ופונו החומרים המיותרים שאינם בשימוש.
4. דיווח "דו"ח תאונה" לתלמיד שנפגע		
		א. בבית הספר נקבעו נהלי דיווח לאירוע בטיחות, וחודדו ההנחיות למילוי בטופס "דו"ח תאונה" באמצעות המערכת הממוחשבת - מנבסני"ט. ב. נקבעו הליכי הפקת לקחים ולימוד מאירועי בטיחות בתוך ביה"ס.
5. נהלי דיווח על אירועים חריגים ועל אירועי "כמעט נפגע"		
		א. בבית הספר נקבעו נהלי הדיווח על אירועי בטיחות או על אירועים של "כמעט נפגע". ב. נקבעו ההליכים לטיפול באירועים, להפקת לקחים מהם ולמעקב. ג. המורים והתלמידים תודרכו לגבי ההנחיות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף ביטחון מוסדות חינוך

ב. בטיחות סביבתית		
ממצאים, הערות	טופל מתאריך	הנושא לטיפול
1. מבדק בטיחות של הרשות/הבעלות ואישורי בטיחות		
<ul style="list-style-type: none"> • בבית הספר יהיה עותק של דו"ח הסיכום של המבדק. • בבית הספר יימצאו עותקים של אישורי בטיחות רלוונטיים עפ"י רשימת מנחה לעריכת מבדק (האישורים קיימים בידי הרשות/בעלות) 		<p>א. בוצע מבדק בטיחות על ידי הרשות/הבעלות, וטופלו המפגעים בקדימות ראשונה.</p> <p>ב. מערכת החשמל ואביזרי החשמל נבדקו על ידי חשמלאי מוסמך, והליקויים טופלו.</p> <p>ג. ציוד הבטיחות באש נבדק על ידי יועץ הבטיחות, וטופלו הליקויים.</p> <p>ד. קיימים אישורי בטיחות מקצועיים בתחומים השונים (מבנה, תקרות תלויות, מעבדות, מתקני משחק, ספורט וכושר, חשמל, כיבוי, קרינה, עצים, עמודי תאורה, יחידות מזגן וסככות הצללה).</p>
2. מתקני ספורט		
		מתקני הספורט באולם הספורט ובמגרשים שבחצר נבדקו על ידי הרשות המקומית או על ידי הבעלות על בית הספר, והליקויים טופלו.
3. מתקני משחק		
		מתקני המשחק נבדקו על ידי בודק מוסמך, תוקנו הליקויים ואושרו כתקינים.
4. עזרה ראשונה		
<ul style="list-style-type: none"> • ככלל, תיקים אלו מיועדים לשעת חירום. • בבית הספר תהיה ערכה לעזרה ראשונה לפעילות שוטפת 		<p>א. קיימים תיקי עזרה ראשונה ואלונקות בבית הספר בהתאם למפתח תקינה הקיים בחוזר מנכ"ל שע"ח- נוהל 4, נספח י"א – תקן ציוד עזרה ראשונה</p> <p>ב. נבדקה תכולתם, ונמצאה תקינה.</p> <p>ג. התיקים נמצאים במקום נגיש וידוע.</p>

ג. ביטחון והיערכות לחירום		
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
1. רכז ביטחון, בטיחות ושעת חירום		
		<p>א. כתב המינוי לרכז נחתם ע"י המנהל וקב"ט מוסדות חינוך רשותי והוזן במערכות המשרד.</p> <p>ב. הרכז הכין תכנית עבודה שנתית ע"פ חוזר מנכ"ל.</p> <p>ג. הרכז ביצע/יבצע הכשרה בסיסית בת 60 שעות במהלך השנה בתיאום עם קב"ט מוסדות חינוך ברשות המקומית.</p> <p>ד. הרכז מילא את הטופס המקוון בשער למנהל (חדש) – מוכנות בית הספר לחירום ולביטחון (לכך, יופצו הנחיות מיוחדות לקראת פתיחת שנה"ל תש"פ)</p>
2. תיק ביטחון שטח וחירום מוסדי (תיק מאוחד)		
		<p>א. הוכן על ידי רכז/ת הביטחון תיק ביטחון שטח וחירום מוסדי מאוחד – מדובר בנוהל חדש שיפורסם לקראת שנה"ל תש"פ.</p> <p>ב. בניית תכנית פינוי מחוץ למוסד חינוך במצבי חירום השונים ע"פ נוהל אגף חירום.</p> <p>ג. התיק ותכנית הפינוי אושרו על ידי קב"ט מוסדות חינוך ברשות המקומית.</p>
3. מרכיבי ביטחון		
		בדיקת מצאי תקינות מרכיבי ביטחון (גדר, שערים, ביתן שומר, מערכת כריזה ומגאפונים, מרחבים מוגנים. <u>בחלק מבתי הספר</u> - מערכת התרעה לרעא"ד, מכשיר החייאה - דיפברילאטור).

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף ביטחון מוסדות חינוך

ג. ביטחון והיערכות לחירום		
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
4. תכנית רב גילית חינוך לחירום		
		<p>א. תוכננה הדרכה לתלמידים בכיתות ב', ג', ה' (ע"פ חוזר מנכ"ל תכנית רב גילית החדש) http://apps.education.gov.il/Mankal/Horaa.aspx?siduri=181</p> <p>ג. תוכננה הדרכה לתלמידי כיתות י' - חילוף קל (ע"פ חוזר מנכ"ל הכשרות חילוף קל (רעא"ד) https://apps.education.gov.il/Mankal/Horaa.aspx?siduri=33</p>
5. תרגילים		
		<p>א. תרגיל "הכי מוגן שיש" עד ה 15 לספטמבר</p> <p>ב. תרגיל פינוי בעת רעא"ד/שריפה עד ה 30 לספטמבר (בתוך מתחם בית הספר)</p> <p>ג. 03 במרץ 2020 - תרגיל התגוננות ארצי של משרד החינוך במתווה של ירי טילים בהפסקה.</p>
6. סידורי האבטחה בבית הספר		
		<p>א. סידורי האבטחה בבית הספר סוכמו עם קב"ט הרשות.</p> <p>ב. בית הספר קבע נהלים פנימיים בכל הקשור לפתיחת שערים, לכניסה וליציאה, לסריקות בוקר וכדומה.</p> <p>ג. כל אלו נעשו בתיאום עם קב"ט מוסדות החינוך הרשותי.</p>
7. תכנית הטיולים והפעילויות החוץ-בית-ספריות		
		<p>א. אושרה תכנית הטיולים השנתית והפעילות החוץ-בית-ספרית על ידי המנהל והמפקח על בית הספר ועל ידי ועדת הטיולים המחוזית.</p> <p>ב. מונה רכז טיולים בית ספרי, ונקבע אחראי לכל פעילות הטיולים, והוא עבר הכשרה מתאימה.</p> <p>ג. התקיימה השתלמות לצוות המורים לגבי ההכנות המחייבות לקראת טיולים ופעילויות חוץ הכוללת את הנושאים האלה: תהליך ההכנה המחייב, הכרת ההוראות בחוזרים, הכנת האישורים המחייבים וכדומה</p> <p>ד. מדריכי טיולים שנשכרים מטעם בית הספר - הם מדריכים, שעברו הסמכה כמדריכי טיולים נושאי תעודת תו תקן בתוקף</p> <p>ה. אחראי טיול: כל המורים המתוכננים לשמש כאחראי טיול ביצעו השתלמות בנושא טיולים.</p>

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף ביטחון מוסדות חינוך

ד. בטיחות בדרכים (בכפוף להנחיות אגף זהירות בטיחות בדרכים – זה"ב)		
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		1. תשתיות בטיחות בתנועה ובחנייה סביב בית הספר (מעטפת בטיחות)
		א. תשתית הבטיחות בדרכים בסביבת בית הספר נבדקה על ידי נציג הרשות המקומית (מהנדס תחבורה, אחראי תשתיות בטיחות בדרכים). ב. הבדיקה התבצעה בחניות, במסופי ההסעות, במעברי החצייה המובילים לבית ספר ובכל מקום נוסף הקשור בתנועה של כלי רכב והולכי רגל סביב בית הספר.
		2. תכניות החינוך לבטיחות בדרכים
		קיימות תכניות ללימוד בטיחות בדרכים בהתאם לתכנית הלימודים המחייבת ותכניות להכשרת מורים
		3. רכז בטיחות בדרכים
		מונה רכז בטיחות בדרכים.
		4. משמרות הזה"ב
		משמרות הזה"ב מופעלות כנדרש.
		5. הסעות
		מונה רכז הסעות (בבית ספר שיש בו מעל 300 תלמידים בהסעות מאורגנות). רכז ההסעות תודרך לגבי תפקידו, וניתנו לתלמידים הוראות הבטיחות המחייבות במהלך ההסעות. מונו נאמני הסעות מקרב התלמידים, והם בקשר יומי עם רכז ההסעות הבית-ספרי.

ה. בריאות (בכפוף להנחיות המפקחת על הבריאות הארצית במשרד החינוך)		
ממצאים, הערות	טופל בתאריך	הנושא לטיפול
		1. הזנה בבית הספר
		אם מתקיימת הזנה מאורגנת בבית הספר, נבדק התהליך מול הרשות, הספק, ההורים וצוות בית הספר, והוא פועל בהתאם להנחיות המשרד.
		2. הצהרת בריאות
		בית הספר נערך לאיסוף טופסי הצהרת ההורים על בריאות ילדם, לתיוקם כנדרש בחוזר מנכ"ל, ולעדכון המורים הרלוונטיים במידע
		3. חדר האחות (במידה וקיים)
		בבית הספר קיים חדר אחות למתן שירותי בריאות לתלמיד, והוא מצויד כהלכה בהתאם להוראות בחוזר המנכ"ל
		4. תכנית חינוך לבריאות
		פותחה התכנית השנתית הבית ספרית לחינוך לבריאות בהתאם להנחיות המשרד.
		5. זיהום אויר
		בקיאאות בהנחיות להתנהגות בעת אירוע זיהום אויר חריג באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה http://www.sviva.gov.il/subjectsEnv/SvivaAir/AirQualityData/Pages/EnvAirForecasting.aspx
		6. שירותי עזרה ראשונה לתלמידים
		רוענן נוהל הפנייה למוקד לשירותי עזרה ראשונה בעת היפגעות תלמידים וקבלת שירותי עזרה ראשונה (טל' 1-700-55-0096).

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
מנהל אגף ביטחון מוסדות חינוך

רשימת עזר לבדיקת בטיחות לרכז הביטחון והבטיחות הבית ספרי				
תחום	תחום הבדיקה	הנושא הנבדק	נבדק	המשך טיפול
חצר בית הספר	ארגון חצר	החצר ומגרשי הספורט נקיים ופנויים ממפגעי בטיחות. ספסלים, מתקנים ופחי אשפה תקינים, שלמים ובטוחים.		
	גידור	הגדר שלמה ורצופה בגובה 2 מ'. הרווח בין מוטות הגדר אינו גדול מ- 10 ס"מ (למניעת הילכדות ראש).		
	שער	מבנה השער אינו מאפשר טיפוס או זחילה מתחתיו.		
	שביל גישה ומגרשי הספורט	שבילי הגישה, המדרכות ומגרשי הספורט ללא בליטות ומהמורות.		
	ברזיות	הברזיות מותקנות במקום מוצל ומרוחק ממעברים ומצירי תנועה. המתקן אינו מרוצף באבן חלקה כדי למנוע החלקה. מבנה הברזים אינו מאפשר מגע פה. הברזים נמצאים בתוך שקעוריות, כדי למנוע שבירת שיניים.		
	מתקני חצר	המתקנים יציבים, תקינים ומחוזקים היטב. אין ברגים או חלקים בולטים העלולים לפצוע. שלבי המתקן וחלקיו שלמים.		
מבנה בית הספר	המסדרון	המסדרון פנוי ונקי מחפצים, למעבר מהיר ובטיחותי.		
	המדרגות	שטח המדרגות שלם ומחוספס למניעת החלקה. אין סדקים ושקיעות במבנה וברצפה.		
	חלונות	כל החלונות מובטחים בפני אפשרות של נפילה חופשית דרכם. גובה סף חלון 1.50 מ'. בכיתות שבהן גובה סף חלון הוא 1.20 מ' יש להוסיף שלבים נוספים להגבהת הסף בעוד 30 ס"מ, או הגבלת פתיחת החלון עד ל- 10 ס"מ.		
	מעקות	המעקות חזקים, שלמים ויציבים.		
	דלתות	על הדלתות מותקנים אביזרי הבטיחות האלה: א. עצר לתפיסת הדלת באופן קבוע בתום מהלך הפתיחה. ב. התקן להאטת מהלך פתיחתה וסגירתה של הדלת (גלגלון או בולם הידראולי). ג. אלמנט המכסה את המרווח בין הכנף למשקוף (בצד הצירים), ומונע הכנסת אצבעות.		
	חשמל	מכשירי החשמל, שקעים ומתגי תאורה שלמים. אין אלתורי חשמל. חוטי החשמל מוצמדים לקיר, ואינם מהווים מכשול. ארונות החשמל סגורים, שלמים ומשולטים.		